

10-12-22

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Programmadirectie
COVID-19 Informatie
en Coördinatie

Aan

MVWS

Deadline: 12-12-2022

Ontworpen door

nota

(ter beslissing)
de periode 2020-2022

het vervolgonderzoek naar oversterfte in Nederland in

Datum Document

-

Kenmerk

3471677-1040044-PDCIC

Bijlage(n)

-

1. Aanleiding

Op 21 november jl. heeft het lid Omtzigt (Omtzigt) Kamervragen gesteld over vervolgonderzoek naar oversterfte in de periode 2020-2022. Via deze weg worden die vragen beantwoord.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de bijgevoegde beantwoording van de Kamervragen van het lid Omtzigt (Omtzigt).

3. Kernpunten

Het lid Omtzigt heeft 24 vragen gesteld over de ontwikkelingen rondom het oversterfteonderzoek en de daarvoor benodigde datakoppelingen. Ook haalt hij de meest recente data rondom de sterfte en oversterfte aan, waaruit blijkt dat oversterfte in oktober hoger is dan gebruikelijk, en heeft hij voorbeelden uit andere landen aangehaald waarbij specifiek bevestigd is wat de verschillen op het gebied van datatoegang en -uitwisseling zijn met Nederland:

- Er wordt uitgebreid uiteengezet dat er, zoals gemeld in de brief van 18 november jl., positieve ontwikkelingen zijn geweest op het gebied van datatoegang ten behoeve van het oversterfteonderzoek.
- Ten behoeve van het oversterfteonderzoek zal verder gesproken worden met de GGD'en over een structurele oplossing voor het delen van de testgegevens.
- Er wordt benadrukt dat het CBS een zelfstandige taak heeft, op basis van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek, als het gaat om het proces rondom het krijgen van machtigingen voor onderzoek en datatoegang. Daar wordt door het Ministerie van VWS geen specifiek toezicht op gehouden.

- Ook wordt aangegeven dat de inzet erop gericht is om het huidige oversterfteonderzoek af te ronden, voordat uitbreiding naar andere onderzoeksperiodes aan de orde is. Dit neemt niet weg dat onderzoekers ondertussen uiteraard zelf met de al beschikbare data onderzoek kunnen doen naar oversterfte in latere periodes, zoals 2022.
- Afsluitend wordt er aangegeven dat de ervaringen van andere landen meegenomen zullen worden in het voornemen om te kijken naar de mogelijkheden van een wetwijziging of andere middelen om de wettelijke basis en het kader voor deling van gezondheidsgegevens ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek – binnen de kaders van de AVG – te verduidelijken.

Programmadirectie
COVID-19 Informatie en
Coördinatie

Kenmerk
3471677-1040044-PDCIC

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De afgelopen periode zijn rondom het thema datatoegang en het oversterfteonderzoek meermaals Kamervragen gesteld. Tijdens het begrotingsdebat is er gevraagd naar de ontwikkelingen rondom het oversterfteonderzoek. Ook is er een, nog niet gepland, 30-leden debat verzocht over dit onderwerp. De oversterfte in Nederland in 2022 is hoog gebleven. Dat betekent dat het mogelijk is dat de Kamer zal vragen om de redenen en oorzaken van oversterfte ook in 2022 te onderzoeken. De stellingname dat u eerst het huidige onderzoek af te wachten kan onder druk komen te staan. Wij adviseren dat u aangeeft dat, juist doordat oversterfte zeer complex is, u verdere stappen wilt baseren op het onderzoek dat nu wordt uitgevoerd. Daarnaast wijst u op de brede mogelijkheden die er zijn in Nederland om onderzoek naar oversterfte uit te voeren, o.a. door de data omgeving die het CBS biedt. In overweging genomen moet worden dat het oversterfteonderzoek een extra inspanning is die vanwege het unieke karakter van de pandemische situatie door VWS wordt gemaakt. Dat het onderzoek met middelen vanuit VWS is opgestart, betekent niet dat deze structureel zal moeten worden doorgezet.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De afgelopen maanden zijn er, naar aanleiding van een artikel in de Volkskrant¹ over datatoegang en het oversterfteonderzoek, meerdere nieuwsberichten verschenen.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Er is intern afgestemd met PDCIC, DICIO en met WJZ, daarnaast is extern afgestemd met OCW, RIVM, GGD GHOR Nederland en het CBS.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

¹ [Wetenschappers krijgen gegevens oversterfte niet voor onderzoek – vanwege de privacy, zeggen RIVM en de GGD's \(volkskrant.nl\)](https://www.volkskrant.nl/wetenschappers-krijgen-gegevens-oversterfte-niet-voor-onderzoek--vanwege-de-privacy-zeggen-rivm-en-de-ggd-s-volkskrant.nl)

De antwoorden op vraag 22 en 23 betreffen een gedeelde verantwoordelijkheid tussen VWS en OCW. Hierin wordt door de MOCW een toezegging afgedaan. Omwille van de tijd wordt simultaan een nota voorgelegd aan MOCW rondom deze toezegging.

Programmadirectie
COVID-19 Informatie en
Coördinatie

Kenmerk
3471677-1040044-PDCIC

Daarnaast doet u twee toezeggingen die aansluiten bij uw eerdere toezegging om te kijken naar de mogelijkheden van een wetwijziging of andere middelen om de wettelijke basis en het kader voor deling van gezondheidsgegevens ten behoeve van wetenschappelijk - binnen de kaders van de AVG - te verduidelijken en daarover de Kamer in het najaar te informeren:

- In de voorbereiding van een mogelijk wetsvoorstel zal worden gekeken hoe andere landen dergelijke gegevensuitwisselingsvraagstukken hebben geregeld.
- De mogelijkheid voor *Review Boards*, *data stewards* en *trusted third parties* zal, in overleg met OCW, hierin ook worden meegewogen.

h. Fraudetoets
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Gegevens over schrijver van de nota in colofon dienen niet openbaar gemaakt te worden. Deze zijn geel gearceerd in de colofon.

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.